

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

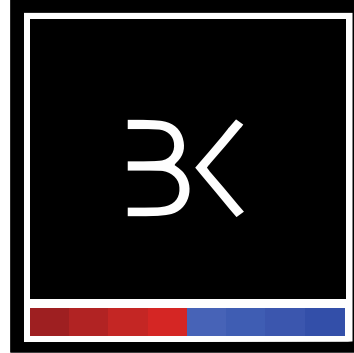

The Economist

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

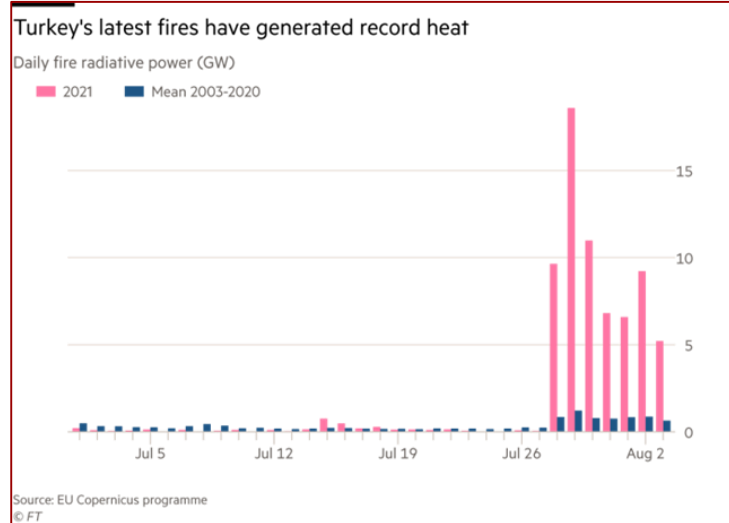
6 Ağustos / 2021

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Akdenizi Kavuran Yangınlar ve Türkiye Polemiği

- ❑ Yaz aylarına, açılma ve aşılma ile turizm gelirleri artacak ve cari açıkta daralma yaşayacağız ümidi ile girdik ancak maalesef kuzeyde seller ile başlayan süreç, aşırı sıcaklık ve rüzgarın da etkisi ile güneyimizde çok acı duyduğumuz yangınlar ile kendini gösterdi.
- ❑ Öyle çok yandık ki; Türkiye'de bu yıl 160 bin hektar ormanın yandığı ve bunun 2008-2020 arasında yanan ortalama alanın dört katı olduğu kaydediliyor. Kaybedilen canlar ve insanlar ile ekonomik tahribatı da cabası...
- ❑ Yangınların çıkış nedeni ile sellerinki aslında birbirine benzer her ikisi de doğal afet olarak nitelendirdiğimiz küresel ısınmanın acı sonuçları...

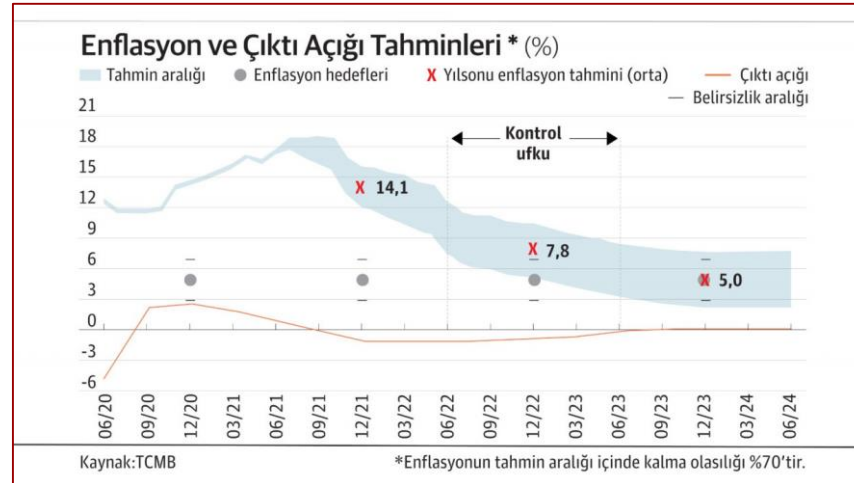

Akdenizi Kavuran Yangınlar ve Türkiye Polemiği

- ❑ Ancak Türkiye'de yaratılan algının, küresel ısınma felaketi olmasının yanı sıra hatta dışında daha çok politik olduğunu görüyoruz.
- ❑ Öyle ki yanan hepimizin ciğeri ve canı olmasına rağmen durum sanki bilimsel bir gerçeğin neticesi değil de siyasi bir kutuplaşmanın yarattığı bir skandalmişçesine iktidar ve muhalefet kanadında birer propaganda malzemesi haline geldi bile...
- ❑ İşin bu duruma gelmesinde elbette ki söndürme çalışmaları sırasında yaşanan uçak yetersizliği ve geçmişte rant uğruna heba edilen doğa var..
- ❑ *Birileri bu memleketin o güzelim doğasını betonlaştırarak, zengin olurken ne yazık ki aslında en büyük kötülüğü kendi türünün devamına ettiğini ve bir gün bunun diyetini fazlası ile ödeyeceğini bilemedi ve öyle de oldu...*
- ❑ Polemik yurt dışı basına da yansdı; İngiltere'de yayımlanan Guardian gazetesi, Türkiye'de süren orman yangınlarını yorumladı. Haberde, hükümetin yangınlara müdahalede yetersiz kaldığı gerekçesiyle eleştirildiği belirtildi ve "Hükümete öfke büyüyor" denildi.
- ❑ Haftalık Economist dergisi, Türkiye'de 10 gündür devam eden orman yangınlarını yorumladı. Dergiye göre, Türkiye'de iklim değişikliğinin şiddetlendirdiği on yıllardır devam eden "çevre tahribatı" etkilerini hissettirmeye başladı. Dergideki yazıda "Yetenekli bir yönetici olarak bilinen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın itibarı kül oldu" yorumu yapıldı.

TCMB ve Siyaset Gölgesinde Kur Dalgalanması

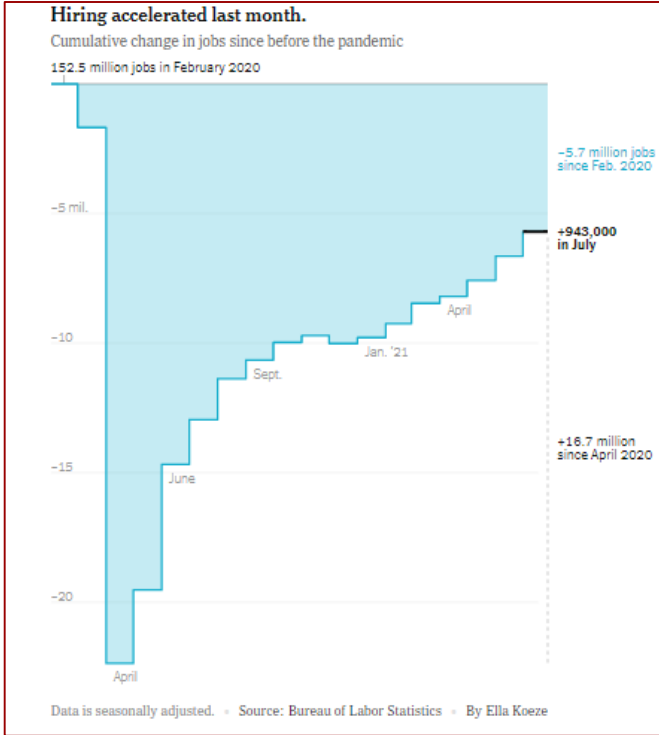
- Geçen haftaki bültende Türk Lirası'nın gelişen ülke para piyasalarında dolar karşısında pozitif ayrıştığı haberini yapmıştık.
- Ancak bu hafta bu durum ; Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın «Enflasyona gelince, ben özellikle şu anda ağustos ayını geride bıraktığımızda, enflasyonda düşüşü göreceğimizi düşünüyorum. Bundan böyle enflasyonunun daha yukarı çıkması mümkün değil. * Faiz oranlarında da düşüşe geçiyoruz. Yüksek faiz bize yüksek enflasyonu getirecektir. Düşük faiz düşük enflasyonu getirecektir. Ağustos ayı kırılma noktasıdır. Ağustos'ta düşük enflasyona geçeceğiz.» sözleri ile tersine evrildi ve haftanın son iş günü itibari ile kur yeniden yükselişe geçmeye başladı.

TCMB ve Siyaset Gölgesinde Kur Dalgalanması

- ❑ Temmuz ayı enflasyonu, ay bazında 2003 Temmuzdan bu yana görülen en yüksek seviyede açıklandı. Yıllık yüzde 18,95 ile 26 ayın en yüksek seviyesine yükseldi.
- ❑ Üretici fiyatlarındaki artış ivmesi Temmuz'da da devam etti ve yıllık üretici enflasyonu yüzde 45'e dayandı. Üretici fiyatlarıyla tüketici fiyatları arasındaki makas da rekor tazeledi.
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın Piyasa Katılımcıları Anketi'ne göre yıl sonu enflasyon beklentisi ise yüzde 15,64'ten yüzde 16,30'a yükseldi.
- ❑ Reel faiz getirisi gerçekleşen değil, beklenen enflasyona göre şekillenir. Bu durumda her ne kadar FDO dünya gıda fiyatları endeksinde son 2 aydır düşüş görülse de bizdeki gıda enflasyonun işlenmemiş gıdadan kaynaklandığı düşünüldüğünde; bir süre daha enflasyonun yüksek seyretmesi beklenmektedir.
- ❑ Böyle bir durumda ise merkez bankasının faiz indirimi yapmasından çok küresel bir risk altında arttırmaya dahi gitmesi normal karşılanacaktır.
- ❑ 12 Ağustos'taki para politikası toplantısında değişiklik beklenmemekle beraber, eylül ayı TCMB faiz kararında kilit noktasını oluşturmaktadır.

Hisse ve Bono Piyasası & Risk İştahı

- ❑ Geçtiğimiz hafta yurtdışında Avrupa borsalarında marttan bu yana görülen en yüksek artış yaşandı.
- ❑ ABD tahvil faizlerinin ise beklentinin aksine fiyatlarının yükselerek, getirilerinin düştüğünü gördük. Bu durum aslında delta varyantı ve tapering yani tahvil alımı azaltma programının ertelenmesinden kaynaklanmıştı.
- ❑ Türk lirasının da geçen ay pozitif ayrışması ile bono alımlarında bir canlanma yaşandı. 301 milyon\$'lık bir ilave yurt dışı bono alımı gerçekleşti.
- ❑ Ancak haftanın son iş gününde açıklanan temmuz ayı ABD tarım dışı istihdam verisindeki beklentinin üzerindeki 943 binlik artış, tapering'e daha kısa sürede geçileceği beklentisini arttırdı.
- ❑ FED'in iki türlü ekonomik hedefi olduğu; ilki istihdam artışı ikincisi enflasyon, düşünülürse ve enflasyonun geçici olduğu yönündeki fikrini piyasa risk iştahı ile bugüne değin karşılamışsa da eninde sonunda piyasadaki para arzının çekilerek, dolarda değerlenmenin olması kaçınılmazdır.
- ❑ Bu durum da emlak piyasası, altın , borsa ve kripto para gibi varlıkların fiyatında değişime yol açacaktır.

BoE 'den Deneysel Politika & Renkli Turizm

- ❑ Delta varyantı ve güney yarım kürede kapanan Avustralya'ya baktığımızda tüm bu olumsuz gelişmelere rağmen varlık alım programını azaltmayı sürdürdüğünü görüyoruz. Bu gelişme aslında bize aşılma oranı yüksek ülkelerin pandemiye aşılmış gözü ile baktığını gösterebilir.
- ❑ Ancak İngiltere merkez bankası, Bank of England; bu tapering akımına pek de uymuş gözüküyor. Bilindiği üzere merkez bankası politikalarında şahin duruşa en önemli politik yaklaşım para arzının azaltılması yani tahvil alım programları ile piyasaya sürülen paraların geri çekilmesi ile yapılır. Faiz, ikincil bir talep yönlü yaklaşımdır.
- ❑ İngiltere'de halihazırda düşük olan faiz 0,1 seviyesinde tutularak, para politikasının sürdürüldüğü görülmekte. Bu durumun sonuçları ekonomi politikaları açısından deneysel bir sonuç vereceğe benziyor..
- ❑ Trafik ışığı sistemi uygulanan karantina politikasına bakıldığında ise Türkiye, bu hafta da kırmızı listeden çıkmayı başaramazken, Hindistan gibi 40 bin vakayı aşan bir ülkenin sarı listede olduğunu görüyoruz.
- ❑ Bu durum turizm açısından orman yangınları ile de birleştiğinde oldukça olumsuz bir görünüm sunmakta!

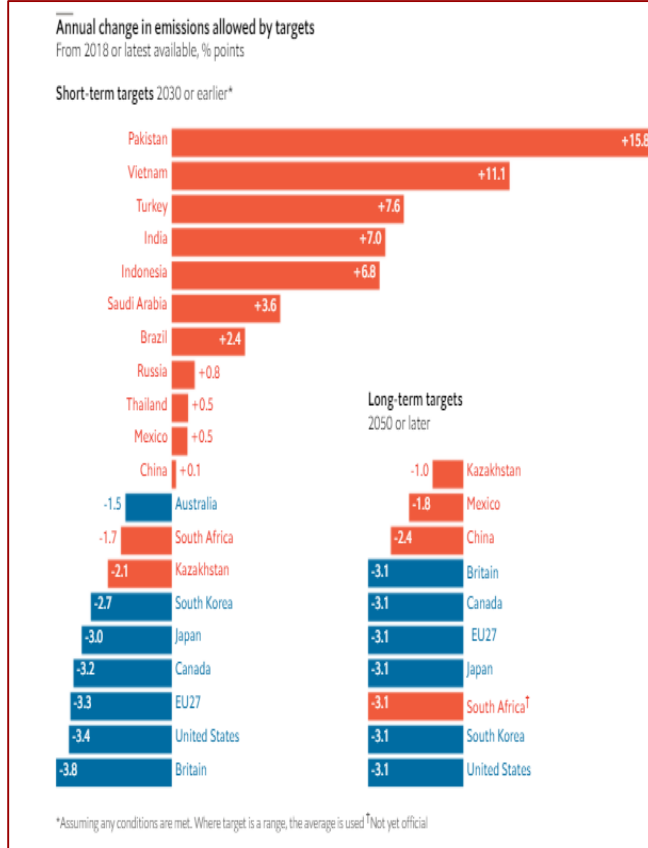
Çin & ABD Büyüme Beklentisi ve Emtialar

- ❑ Çin ve ABD arasındaki yüksek düzeyli ticaret açığı ABD tarafından Obama yönetiminden bu yana ciddi bir tehdit olarak görüldü ve gelen diğer hükümetlerle de aslında bu duruma bakış düzelmiş değil.
- ❑ Hatta Covid-19'un Çin'den dünyaya yayılmış olması ile de güçlenen Çin menşeli tedarige olan güvensizliğin artması ile bugün ABD, Türkiye'nin de içinde bulunduğu ancak lojistik avantajlar ile Güney Amerika ve Güney Kore gibi bölgelerde daha fazla olmak üzere ticaretini arttırmış durumda.
- ❑ Çin'in büyüme beklentileri biraz da komünist partinin Ali Baba'dan başlayarak, Didi ile devam eden ardından ise eğitim sektörüne sıçrayan katı denetim ve yasakları ile biraz sekteye uğramış gözüküyor. Bu durum Çin nüfusu ve ticaret hacmi düşünülürse emtia fiyatları açısından olumlu, düşürücü bir etki yaratabilir.
- ❑ ABD'e geldiğimizde ise son olarak açıklanan 1 Trilyon\$'lık alt yapı paketinin emtia fiyatlarını arttırması bekleniyor.
- ❑ Bir de bu duruma ilave olarak Biden, 2030a kadar satılacak araçların yarısının sıfır emisyonlu olmasını öngören kararnameyi imzaladı.
- ❑ Batarya üretiminin %80'ini gerçekleştiren Çin'e de misilleme olan karar ile beraber ABD batarya üretimini hızlandırmayı hedefliyor.
- ❑ Tüm bu gelişmeler ışığında çip ve metaller gibi belli başlı emtialarda önemli düzeyde artan bir talep yaşanacağı görülmekte..

Okula Hasret Biter mi?

- ❑ Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, görevini Ziya Selçuk'tan devraldı.
- ❑ Bakanlık görevini Mahmut Özer'e devreden Selçuk, MEB'de düzenlenen törende yaptığı konuşmada, 10 Temmuz 2018 tarihinde başladığı bakanlık görevinin bugün itibarıyla sona erdiğini belirtti.
- ❑ Geçen yıl pandeminin başladığından bu güne kadar Türkiye, OECD ülkeleri arasında okulları en fazla kapalı tutan Meksika'nın ardından dünya ikincisi. Diğer ülkeler geleceklerini garantiye almak için okulları mümkün olduğunca açık tutmaya özen gösterdi. Türkiye'de ise ilk kapatılan okullar oldu."
- ❑ Ayrıca teknolojik altyapının da uzaktan eğitimde sorunlar yarattığı ve yüz yüze eğitim kadar verimli olmadığı yönünde geri bildirimler çokça alındı.
- ❑ Haftanın bu son iş gününde yapılan değişiklik ve aşılmanın da belli bir orana gelmiş olması ile akıllara artık yüz yüze eğitime ara vermeden devam edilip edilmeyeceği yönünde sorular gelmekteydi ki;
- ❑ Milli Eğitim Bakanlığı'na atanan Mahmut Özer'in, devir teslim töreninde yaptığı konuşmada "İlk önceliğim gerekli tüm tedbirleri alarak, okulları tıpkı pandemi öncesinde olduğu gibi yüz yüze eğitime hazır hale getirmektir." demesi içimize bir nebze olsun su serpti☺

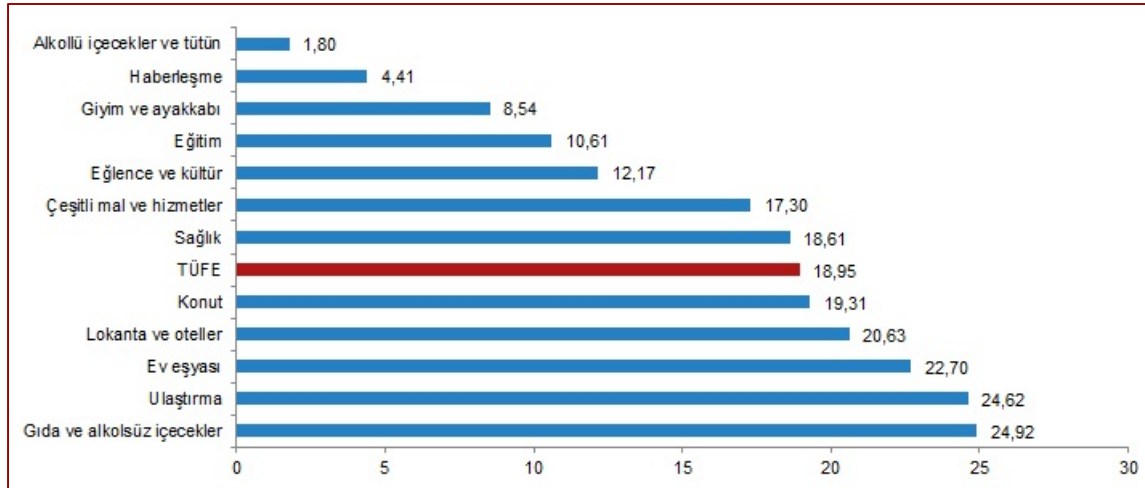
Karbon Emisyonlarında Hedefler

- ❑ Yerkürenin en önemli sorunu olan küresel ısınma ile mücadelede AB ve ABD'nin atmış olduğu adımlar ve hedefler oldukça net olmakla beraber, hem homojen hem de adil gözükmemekte.
- ❑ Örneğin Paris Anlaşması ve Türkiye'nin taraf olmaması konusundaki ödenecek bedeller ve ekonomik koşullar dikkate alındığında, resim daha da netleşiyor.
- ❑ Bunun dışında 2050'de 0 emisyonu geçiş belki Almanya tarafından başarı ile yerine getirilebilir bir hedef iken düşük gelirli AB ülkeleri açısından gerçekçi gözükmemektedir.
- ❑ Sınırdaki karbon vergisi ve karbon kontratlarındaki yüksek yönlü artış da dikkate alındığında ülke olarak bir an evvel eylem planına ihtiyaç duyduğumuz aşikardır.
- ❑ The Economist'in yayınladığı grafik ise 2030 ve 2050 hedefleri açısından küresel ısınma ile mücadelede hiç de homojen ve adil olmayan bir yapı olduğunu gözler önüne seriyor.

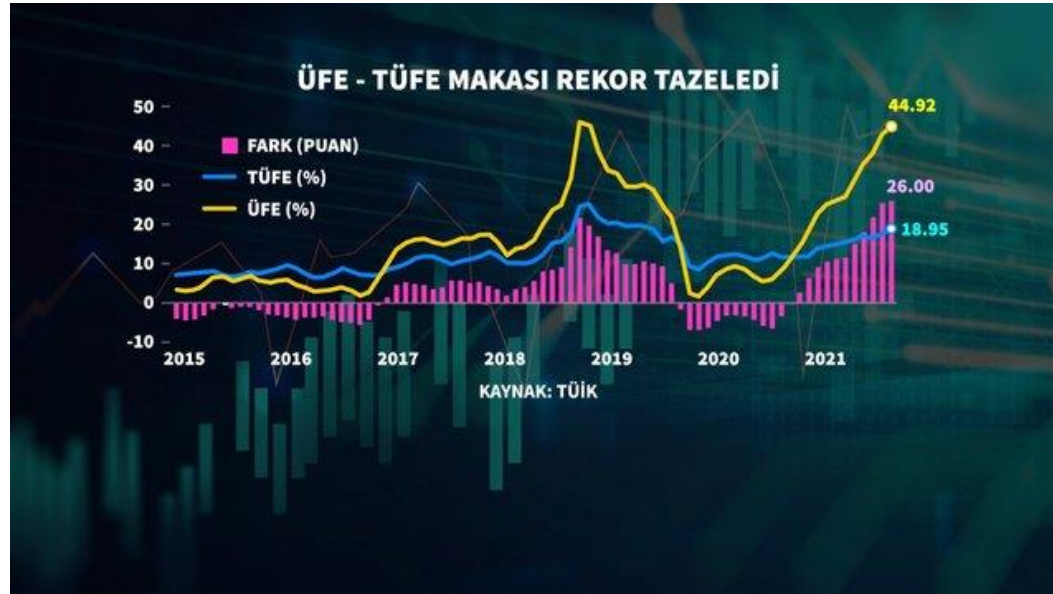
Tüketici Fiyat Endeksi, Temmuz 2021

- ❑ Temmuz'da yıllık enflasyon yüzde 18,95 ile 26 ayın en yüksek seviyesine yükseldi.
- ❑ Elektrik ve doğalgaz zamları konut grubunun aylık bazda en yüksek artış yaşanan grup olmasına yol açtı. Yıllık en yüksek artış yaşanan grup ise gıda oldu. Gıda grubunun yıllık enflasyona katkısı 6 puanı buldu.
- ❑ Veriler aynı zamanda tüketici fiyat endeksinde 2003 yılından bu yana en yüksek Temmuz enflasyonuna işaret etti.

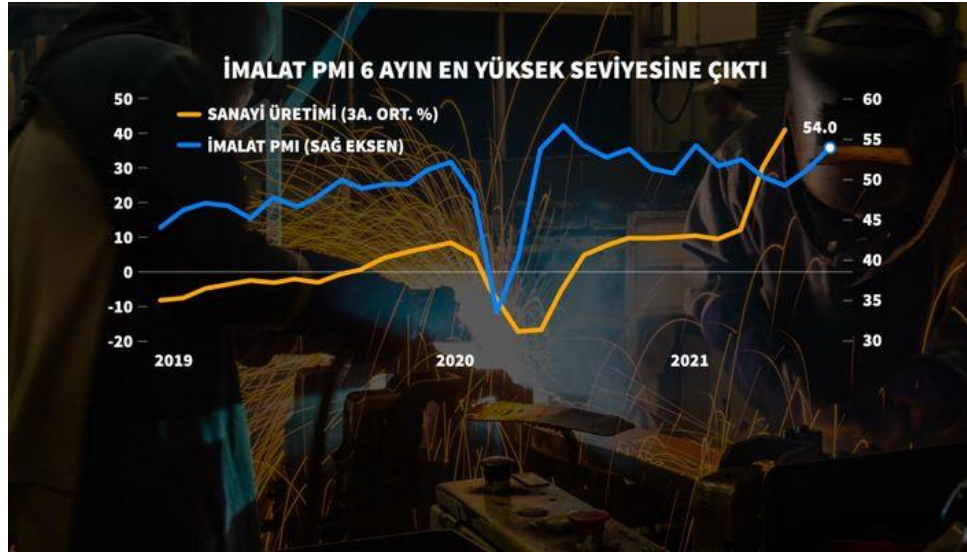
Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Temmuz 2021

- ❑ Yi-ÜFE 2021 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre %2,46, bir önceki yılın Aralık ayına göre %25,05, bir önceki yılın aynı ayına göre %44,92 ve on iki aylık ortalamalara göre %28,47 artış gösterdi.
- ❑ Üretici fiyatlarıyla tüketici fiyatları arasındaki makas da rekor tazeledi.

İmalat PMI (ISO)-Temmuz 2021

- ❑ İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satin Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Temmuz 2021 dönemi sonuçları açıklandı. Haziranda 51,3 olarak ölçülen manşet PMI Temmuz'da 54'e yükseldi.
- ❑ İmalat sanayinin yeni siparişlerini izleyen alt endeks, Kovid-19 kısıtlamalarının gevşetilmesinin Temmuz'da müşteri talebinde iyileşmeye yol açmasıyla Haziran ayındaki 50,3 seviyesinden Temmuz ayında 54,5'e yükseldi. Böylece yeni siparişlerdeki artış Ağustos 2020'den beri en yüksek hızda gerçekleşti.

TCMB Ağustos Ayı Piyasa Katılımcıları Beklentisi

- ❑ Enflasyonda yükseliş ivmesi Temmuz ayında da etkisini sürdürürken, piyasanın enflasyon beklentilerindeki yükseliş de devam etti.
- ❑ TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi'ne göre yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 15,64'ten yüzde 16,30'a yükseldi.
- ❑ 12 ay sonrası için enflasyon beklentisi ise bu anket döneminde yüzde 12,48 oldu. Bir önceki anket döneminde bu beklenti yüzde 12,62 olarak kaydedilmişti.
- ❑ 24 ay sonrası için enflasyon beklentisi ise yüzde 10,52 oldu. Daha önce açıklanan beklenti yüzde 10,43 olmuştu.

PİYASA KATILIMCILARI ANKETİ TOPLU SONUÇLARI
YIL SONU ENFLASYON TAHMİNLERİ 2021 ANKETİNDE HER AY YUKARI REVİZE EDİLDİ

		MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS
TÜFE (%)	YILSONU	13,81	14,46	15,64	16,30
	12 AY SONRASI	11,81	12,12	12,62	12,48
DOLAR/TL	YILSONU	8,71	8,95	8,99	8,94
	12 AY SONRASI	8,95	9,23	9,33	9,37
BÜYÜME (%)	YILSONU	4,3	4,9	5,8	6,0
	2022 SONU	4,1	4,0	4,0	4,0
CARİ İŞLEMLER DENGESİ (MLR DOLAR)	YILSONU	-25,4	-25,6	-24,6	-23,5
	2022 SONU	-24,0	-22,4	-21,3	-21,2